

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 385
van **JOHAN DANEN**
datum: 5 juli 2017

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Grand Canal du Nord - Ad-hocbescherming als cultuurhistorisch landschap

Op 4 april 2014 nam de Vlaamse Regering de startbeslissing tot de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voor het aanduiden van een gebied met bestemming 'ontginning' in functie van de bevoorradingsverzekering van zand op middellange termijn: cluster 'Achterste Hostie, Groote Heide en Raeker Heide' in Bocholt.

In uitvoering van deze beslissing is de procedure voor de opmaak van een plan-MER opgestart. De publieke inspraakperiode over het kennisgevingsdossier kende een verlengde termijn van terinzagelegging, nl. van 29 maart 2016 tot en met 27 mei 2016. Op basis van de ontvangen adviezen en inspraakreacties heeft vervolgens op 28 juni 2016 een richtlijnenvergadering plaatsgevonden. De richtlijnen voor het Plan-MER Zandontginning en herbestemming van Achterste Hostie, Groote Heide en Raeker Heide te Bocholt (PLMER-0225-RL) zijn op 16 augustus 2016 gepubliceerd door de Dienst Mer. Uit deze richtlijnen (p. 11-12) met betrekking tot de discipline landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie blijken de inspraakreacties een belangrijke meerwaarde te betekenen ten opzichte van het formele advies vanwege het Agentschap Onroerend Erfgoed. Het agentschap zou namelijk geen opmerkingen hebben bij het voorgenomen plan, zoals beschreven in het kennisgevingsdossier.

In de inspraakreacties werd in de deelgebieden Groote Heide en Raeker Heide aandacht gevraagd voor zowel de voormalige kantoren als twee directeursvilla's met omliggend park, horend bij de voormalige PRB-terreinen. Deze drie gebouwen maken intussen voorwerp uit van een lopend openbaar onderzoek in het kader van de Inventaris bouwkundig erfgoed Limburg (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/70749>, <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/70748>, <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/70747>).

Daarnaast bracht de inspraakperiode het Grand Canal du Nord onder de aandacht, één van de prestigieuze infrastructuurwerken van Napoleon. In het met ontginning bedreigde deelgebied 'Raeker Heide' zijn over een lengte van een kilometer unieke stukken van dit infrastructuurproject bewaard, waarvan enkele delen vrijwel intact. De webstek van het agentschap besteedt ruim aandacht aan het Grand Canal du Nord (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/302795>), met onder de rubriek 'Gebeurtenissen' de bepaling: 'Ad hoc bescherming cultuurhistorisch landschap 2016 (01-01-2016 - 31-12-2016)'.

1. Is de conclusie in de richtlijnennota PL0225 correct dat het Agentschap Onroerend Erfgoed in zijn advies geen opmerkingen had bij het voorgenomen plan, en dus geen bijzondere aandacht vroeg voor de aanwezigheid van deze erfgoedobjecten binnen een met ontzanding bedreigde plancontour? Zo ja, om welke reden?
2. Wat is de aanleiding voor de ad-hocbescherming als cultuurhistorisch landschap van de relictten van het Grand Canal du Nord? Hoe dient de beperking in de tijd (2016) geïnterpreteerd te worden? Welke juridische gevolgen heeft deze ad-hocbescherming?
3. In de Nederlandse gemeente Maasbree is recentelijk het initiatief genomen om een deel van het Grand Canal du Nord te herstellen (<http://www.1limburg.nl/deel-grand-canal-du-nord-bij-maasbree-op-de-schop>).

Zal het agentschap in het verdere verloop van het planproces, mede gericht op herbestemming van de voormalige PRB-terreinen, aandringen op een integraal behoud van de restanten van het Grand Canal du Nord, zodat ook in Vlaanderen herstel van dit Napoleontisch erfgoed mogelijk wordt?

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 385 van 5 juli 2017

van **JOHAN DANEN**

1. Op 24 maart 2016 ontving het agentschap de kennisgeving van de Plan-MER Zandontginning en herbestemming van Achterste Hostie, Groote Heide en Raeker Heide te Bocholt. Het plangebied van dit op te stellen milieueffectrapport is niet gelegen in een beschermd landschap, stads- en dorpsgezicht, erfgoedlandschap of beschermd monument. Het is bovendien ook niet opgenomen in een vastgestelde of wetenschappelijke inventaris. In deel 3 pagina 81 van het kennisgevingsdocument wordt vermeld: *"Zeer bijzondere aandacht gaat uit naar waardevolle historisch-landschappelijke relictten zoals het vroegere voedingskanaal dat gegraven werd voor het Canal du Nord"*. Op basis van deze elementen oordeelde het agentschap op 15 april 2016 dat het geen opmerkingen had bij het voorgenomen plan.

Op dinsdag 7 juni 2016 zou er een bespreking plaats vinden van de kennisgevingsnota. Omwille van de aanwezigheid van dit erfgoedobject en de belofte in het document om dit verder te onderzoeken, was het agentschap van plan om aanwezig te zijn op het overleg. Omwille van ziekte van één van de dossierbehandelaars van de dienst Milieueffectrapportagebeheer werd dit overleg geannuleerd tot een nog nader te bepalen datum. Voor zover bij het agentschap bekend heeft dit overleg niet of nog niet plaatsgevonden.

2. De aanleiding voor het onderzoek van de erfgoedwaarden in functie van een bescherming als cultuurhistorisch landschap zijn de verzoeken van een Heemkundige Kring en van een historicus om de relictten van het *"Grand Canal du Nord"* *ad hoc* te beschermen. Het agentschap Onroerend Erfgoed ontving deze aanvragen op 28 april en 22 mei 2016, evalueerde ze positief en bevond het relict op basis van de beschikbare informatie potentieel beschermingswaardig. Ik heb de voorbereiding van de bescherming aangekondigd in mijn beleidsbrief van 2017 en mijn administratie is bezig met de opmaak van het inhoudelijk dossier. Er is nog geen besluit tot voorlopige of definitieve bescherming ondertekend, er zijn dus nog geen rechtsgevolgen van kracht. Wat op de website van het agentschap onder "Gebeurtenissen" staat geeft enkel weer welke "gebeurtenis" aanleiding gaf tot de opname van het relict in de wetenschappelijke inventaris, in dit geval dus de (aanvraag tot) *ad hoc* bescherming.
3. Dit zal moeten blijken tijdens de voorbereiding van het dossier. Het agentschap Onroerend Erfgoed kan in ieder geval zelf geen initiatief nemen tot herstel. Dat komt toe aan de eigenaar of beheerder. Of het herstel van het oorspronkelijke relict al dan niet opportuun is kan ook worden onderzocht bij de opmaak van het beschermingsdossier en uitgewerkt in de beheersdoelstellingen, in overleg met de betrokken eigenaar(s), beheerder(s) en/of gemeente.